

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 listopada 2013 roku, sprecyzowanym w pismach z dnia 7 lutego 2014 roku, 17 kwietnia 2014 roku, skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w W., powódka H. D. wniosła o zasądzenie od pozwanego 80.000 zł tytułem odszkodowania w związku z uszkodzeniem ciała, jaki doznała z poślizgnięciem się i upadkiem w dniu 23 lutego 2012 roku na przystanku autobusowym przy drodze krajowej nr (...) przy ulicy (...) w A..

/pozew k. 2-3, pismo procesowe z 07.02.2014 r. k. 20-21, pismo procesowe z 17.04.2014 r. k. 54-55/

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 marca 2014 roku Skarb Państwa – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej, podnosząc, że roszczenie powódki jest bezzasadne. Pozwany podał, że upadek powódki miał miejsce na przystanku autobusowym, natomiast czystość i porządek na przystankach komunikacyjnych zapewniają gminy.

/odpowiedź na pozew k. 50-52/

Postanowieniem z dnia 14 maja 2014 roku Sąd na wniosek powódki wezwał do udziału w charakterze pozwanego Gminę A..

/pismo procesowe z 17.04.2014 r. k. 54-55, postanowienie k. 63/

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 czerwca 2014 roku Gmina A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona pozwana zakwestionowała powództwa co do zasady, jak i wysokości.

/odpowiedź na pozew k. 73-75/

W pismach z dnia 17 lutego 2015 roku i 11 maja 2015 roku (...) S.A. (...) przystąpiło do sprawy po stronie pozwanych Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w W. i Gminy A. w charakterze interwenienta ubocznego, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów interwencji, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

/interwencja uboczna k. 121-125, 170-172/

W piśmie z dnia 7 marca 2016 roku powódka rozszerzyła powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz:

- 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w ustawowych odsetkami od dnia następnego po doręczeniu pozwanym odpisu pozwu do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

- 5.250 zł odszkodowania z tytułu zwiększonych potrzeb z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanym odpisu pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty.

/pismo procesowe z 07.03.2016 r. k. 262-265/

Na rozprawie w dniu 22 marca 2016 roku pełnomocnik powódki popierał powództwo, wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej, oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości, ani w części.

Pełnomocnik pozwanej Gminy A. wnosil o oddalenie powództwo.

/protokół rozprawy z 22.03.2016r. – k. 280 – 00:34:10, 00:37:50/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 lutego 2012 roku około godziny 7 powódka idąc chodnikiem, poślizgnęła i upadła przy ulicy (...) w A. w okolicy pomiędzy znakiem informującym o przystanku autobusowym a początkiem banera reklamującego firmę taksówkową. Przystanek znajdował się w zatoczce, nie było na nim wiaty, tylko znak informujący o przystanku.

Na chodniku przy przystanku autobusowego był lód, niczym nie posypany. Przy chodniku znajdowała się siatka.

Po upadku powódka miała zamiar się podnieść, zadzwoniła do starszej córki z prośbą o przetransportowanie do domu.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:19:38, 00:21:53, 00:31:35, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 02.12.2014 r. – k. 109v.-110 – adnotacja 00:13:52/

H. D. nie mogła stanąć na nodze, więc córka zawiozła ją do Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego (...)w Z., gdzie została przyjęta na Oddział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej z rozpoznaniem złamania 1/3 dystalnej trzonu kości piszczelowej ze złamaniem krawędzi tylnej kości piszczelowej prawej z przemieszczeniem i złamania podgłowego strzałki prawej.

/karta informacyjna k. 25, zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:21:53, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 02.12.2014 r. – k. 109v.-110 – adnotacja 00:13:52/

24 lutego 2012 roku powódka została poddana operacji otwartej repozycji odłamów kości strzałkowej prawej, zespolenia złamania płytką Synthes. Po zabiegu założono jej opatrunek gipsowy goleniowo – stopowy.

Powódkę wypisano ze szpitala 5 marca 2012 roku z zaleceniem dalszej kontroli w (...) Poradni Ortopedycznej.

/karta informacyjna k. 25, zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:21:53/

Po miesiącu od opuszczenia szpitala powódka została przewieziona karetką pogotowia na wizytę u ortopedy. Miała już wówczas zdjęty gips, nie mogła stąpać na złamanej nodze.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:24:28/

Od kwietnia 2012 roku uczęszczała do (...).

/historia choroby k. 22-24, 28-31/

Powódka rozpoczęła rehabilitację w grudniu 2012 roku, była poddawana zabiegom fizjoterapeutycznym.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:24:28, historia choroby k. 32-38, 167-169, skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne k. 39-40/

We wrześniu 2013 roku H. D. otrzymała skierowanie do szpitala na usunięcie płytki z prawego podudzia. W marcu 2014 roku lekarze przyjmujący powódkę w szpitalu stwierdził, iż płytka powinna pozostać w jej organizmie.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:24:28/

Po wypadku powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim, przed jego zakończeniem została zwolniona z pracy, którą rozpoczęła we wrześniu 2011 roku.

H. D. próbowała pracować dorywczo fizycznie przy maszynach, ale nie była w stanie wykonywać tego rodzaju zatrudnienia.

Powódka przyjmowała leki przeciwbólowe, stosowała maści, miała zastrzyki.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:26:50/

H. D. do chwili obecnej odczuwa obecność ciała obcego, często boli ją noga, cierpi na dolegliwości bólowe nogi przy zmianie pogody, ma trudności przy noszeniu zakupów.

/zeznania powódki protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 279v.-280 – adnotacja 00:24:28, 00:26:50, zeznania świadka A. K. protokół rozprawy z 02.12.2014 r. – k. 109v.-110 – adnotacja 00:17:06/

W wyniku wypadku powódka doznała złamania 1/3 dystalnej trzonu kości piszczelowej prawej ze złamaniem tylnej części piszczelowej prawej ze złamaniem krawędzi tylnej kości piszczelowej prawej i złamania podłogowego kości strzałkowej prawej.

Rozmiar cierpień fizycznych powódki był znaczny przez 6 tygodni w związku z leczeniem operacyjnym i unieruchomieniem w bucie gipsowym. Następnie przez 6 tygodni zakres cierpień był umiarkowany w związku dolegliwościami bólowymi prawej kończyny dolnej z tendencją do ustępowania.

/pisemna opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K. k. 177-181/

Biorąc pod uwagę konieczność zabiegu operacyjnego oraz długotrwałe unieruchomienie gipsowe, rozmiar cierpień fizycznych był stopnia znacznego przez około 6-8 tygodni, następnie zmniejszające się.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo - ortopedycznej M. S. k. 142-145, pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z. k. 233-235/

Proces gojenia się rany operacyjnej przebiegał prawidłowo, a dolegliwości związane z samą raną były duże i trwały przez około 14 dni.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z. k. 233-235/

W związku z wypadkiem z dnia 23 lutego 2012 roku u powódki rozwinęła się adekwatna, prawidłowa reakcja afektywna, która nie spowodowała przekroczenia zdolności adaptacyjnych ustroju, a co za tym idzie nie przyczyniła się do powstania u powódki żadnych symptomatycznych zaburzeń psychopatologicznych.

U powódki nie stwierdza się zaburzeń nerwicowych w następstwie urazu czaszkowo – mózgowego lub po ciężkim uszkodzeniu ciała pozostającym w związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem.

Zakres cierpienia psychicznego powódki związanego z wypadkiem był lekki, stopniowo malejący po około 2 miesiącach.

/pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii A. R. k. 206-215/

Z przyczyn ortopedycznych skutki wypadku mogły powodować konieczność pomocy osób trzecich w wymiarze 4 godzin dziennie przez okres 3 miesięcy, a następnie w wymiarze 2 godzin dziennie przez okres następnych 2 miesięcy.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo - ortopedycznej M. S. k. 142-145/

Z punktu widzenia rehabilitanta po wypadku powódka wymagała pomocy osób trzecich przez 12 tygodni (okres zakazu obciążania prawej kończyny dolnej) w wymiarze 4 godzin dziennie – pomoc dotyczyła czynności samoobsługi (kąpiel, ubieranie) i prowadzenia gospodarstwa domowego (zakupy, gotowanie, sprząatanie, pranie, prasowanie), dowożenia

na wizyty lekarskie, przez kolejne 6-8 tygodni w wymiarze 2 godzin dziennie i do września 2012 roku - 1 godzinę dziennie (do czasu odzyskania zdolności chodzenia bez kuli). Pomoc dotyczyła niektórych czynności prowadzenia gospodarstwa domowego. Aktualnie powódka nie wymaga pomocy osób trzecich.

/pisemna opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K. k. 177-181/

H. D. nie musiała ponosić kosztów leczenia i rehabilitacji, ponieważ była leczona w ramach ubezpieczeń w Narodowym Funduszu Zdrowia, poza stosowaniem leków p/bólowych i p/zakrzepowych przez 3-4 miesiące, których koszt kształtuje się w granicach 50-80 zł miesięcznie.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo - ortopedycznej M. S. k. 142-145, pisemna opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K. k. 177-181/

Powódka nie podjęła leczenia psychiatrycznego, nie korzystała z pomocy psychologa, psychoterapeuty, nie poniosła żadnych kosztów leczenia w zakresie zdrowia psychicznego w związku z wypadkiem.

/pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii A. R. k. 206-215/

Z uwagi na to, że proces tworzenia się blizny prawego podudzia u powódki przebiegał prawidłowo, a blizna jest blizną liniową, stosowanie preparatów w celu poprawy blizny nie było konieczne.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z. k. 233-235/

Rokowania odnośnie stanu zdrowia powódki są dobre. Wymaga ona zabiegu operacyjnego – usunięcia materiału zespalającego, kontynuacji leczenia ortopedycznego (usunięcie zespolenia) i następnie rehabilitacji.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo - ortopedycznej M. S. k. 142-145, pisemna opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K. k. 177-181/

Przedmiotowe zdarzenie nie spowodowało u powódki przekroczenia możliwości adaptacyjnych ustroju, wystąpienia objawów psychopatologicznych. Rokowania co do stanu jej zdrowia psychicznego są dobre.

/pisemna opinia biegłego z zakresu psychiatrii A. R. k. 206-215/

Blizna prawego podudzia stanowi trwale, niewielkie oszpecenie powódki, nie skutkuje zaburzeniami czynnościowymi. Nie jest możliwe całkowite usunięcie istniejących blizn, ani w drodze operacji plastycznej, ani poprzez leczenie zachowawcze. Ze względu na lokalizację i liniowy charakter blizny, ewentualny zabieg operacyjny nie przyniesie żadnej poprawy.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z. k. 233-235/

H. D. na skutek upadku doznała uszczerbku na zdrowiu:

- z punktu widzenia ortopedy i rehabilitanta – 10%;

- z punktu widzenia psychiatry – 3%.

/pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowo - ortopedycznej M. S. k. 142-145 wraz z ustną opinią uzupełniającą protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 278v.-279 – adnotacja 00:04:40, 00:08:03, pisemna opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K. k. 177-181 wraz z ustną opinią uzupełniającą protokół rozprawy z 22.03.2016 r. - k. 278v.-279 – adnotacja 00:06:29, 00:09:24, pisemna opinia biegłego z zakresu chirurgii plastycznej T. Z. k. 233-235/

Stawka (...) Komitetu Pomocy (...) za jedną godzinę usług opiekuńczych w dni powszednie od lipca 2009 roku do czerwca 2013 roku wynosiła 9,50 zł.

/okoliczność bezsporna/

Główna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad nie utrzymuje w czystości i porządku chodnika w pasie drogi (...) przy przystanku przy ulicy (...) w A..

24 czerwca 2013 roku powódka zgłosiła szkodę Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Strona pozwana nie udzieliła jej żadnej merytorycznej odpowiedzi, przesłała pismo do ubezpieczyciela.

/zeznania świadka J. S. – protokół rozprawy z 02.12.2014 r. – k. 109v. – adnotacja 00:06:35, 00:10:18, pismo k. 56/

Nieruchomość przyległa do przystanku oznaczonego jako (...) stanowi działkę gruntu nr (...) położoną przy ulicy (...), której właścicielem jest Gmina A..

/wypis z rejestru gruntów k. 116/

W dniu zdarzenia obowiązywała umowa ubezpieczenia OC zawarta pomiędzy Gminą A. Ł. z (...) S.A.(...).

/polisa nr (...) k. 78/

Sąd dokonując ustaleń faktycznych, oparł się na powołanych wyżej dowodach, w szczególności w oparciu o opinie biegłych sądowych i dokumentację medyczną oraz zeznania powódki.

Nie ulega wątpliwości, że dowód z opinii biegłych podlega ocenie przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 4/2001, poz. 64). Złożone w rozpoznawanej sprawie opinie biegłych sądowych odznaczają się pełną przydatnością dowodową w świetle powołanych kryteriów, zaś wszystkie, zgłaszane przez strony wątpliwości i zastrzeżenia do wniosków opinii zostały wyczerpująco wyjaśnione w opiniach uzupełniających. Sporządzone zostały zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą specjalną. Biegli lekarze różnych specjalności, przy wydawaniu opinii, dysponowali dokumentacją lekarską powódki, jak również przeprowadzili stosowne badania przedmiotowe.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy rozważyć kwestię odpowiedzialności pozwanych za skutki wypadku powódki, albowiem od przyjęcia, bądź też wykluczenia tejże odpowiedzialności zależeć będą dalsze dywagacje jurydyczne co do zakresu tej odpowiedzialności.

Powódka ostatecznie wniosła o zasądzenie kwoty zadośćuczynienia, odszkodowania od Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Gminy A..

Podstawę żądania pozwu stanowi przepis art. 415 k.c. regulujący odpowiedzialność za wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym. Dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku niezbędne jest spełnienie łącznie trzech przesłanek tj. winy pozwanego, zaistnienia szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zawinionym działaniem. Zauważyć w tym miejscu należy, iż czyn niedozwolony oznacza kategorię prawną obejmującą swym zakresem przedmiotowym zachowania (działania jak i zaniechania), polegające na naruszeniu pewnych ogólnych tj. spoczywających na każdym i względem każdego reguł ostrożności, dbałości o interesy, życie i zdrowie innych podmiotów.

H. D. doznała uszczerbku na zdrowiu wskutek poślizgnięcia się i upadku na chodniku przy przystanku autobusowym przy drodze krajowej nr (...) przy ulicy (...) w A..

Kwestie utrzymania w czystości nieruchomości oraz przylegających do nich chodników reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2013, poz. 1399 ze zm.) oraz ustawa z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. 2015, poz. 460 ze zm.)

Zgodnie z art. 20 pkt 4 w zw. z art. 19 ust. 2 pkt 1 ustawy o drogach publicznych do zarządcy drogi krajowej - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad - należy utrzymanie nawierzchni drogi, chodników.

Do zadań zarządcy wyznaczonych w art. 20 pkt 4 w/w ustawy należy także zaliczyć utrzymanie czystości i porządku w pasie drogowym drogi publicznej. Obowiązek utrzymania czystości i porządku na drogach publicznych precyzują przepisy ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu porządku i czystości w gminach. Oprócz oczyszczania drogi, ustawa ta zgodnie z art. 5 ust. 4 zobowiązuje zarządcę do: 1) zbierania i pozbywania się odpadów zgromadzonych w urządzeniach do tego przeznaczonych i utrzymanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym; 2) pozbycia się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości przyległych do drogi publicznej; 3) uprzątnięcia i pozbycia się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników, jeżeli zarząd drogi pobiera opłaty z tytułu parkowania pojazdów samochodowych na takim chodniku.

W oparciu o art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości.

Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności utrzymują czystość i porządek na przystankach komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz które są położone na jej obszarze przy drogach publicznych bez względu na kategorię tych dróg (art. 3 ust. 2 pkt 12 w/w ustawy).

Kwestia zakresu odpowiedzialności za naruszenie obowiązku utrzymania porządku i czystości na chodniku biegnącym wzdłuż drogi była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 19 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt IV CSK 369/09. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela wyrażone w nim zapatrywanie, że jeżeli w świetle wskazanych wyżej przepisów ustaw obowiązek utrzymania porządku i czystości na określonym chodniku należy zarówno do właściciela nieruchomości położonej wzdłuż chodnika, jak i do zarządcy drogi, ich odpowiedzialność za szkody wyrządzone w wyniku naruszenia tego obowiązku jest solidarna, zgodnie z art. 441 § 1 k.c.

Można bowiem przyjąć, że obie wspomniane ustawy w sposób samodzielny i od siebie niezależny regulują kwestie obowiązku utrzymania czystości chodników obciążając nim dwa podmioty, a więc zarówno zarządcę drogi, jak i właściciela nieruchomości, do której przylega chodnik. Zatem ów obowiązek spoczywa niezależnie od siebie na obu podmiotach, których odpowiedzialność, o ile ma charakter deliktowy, jest solidarna.

W przedmiotowej sprawie powódka doznała uszczerbku na zdrowiu na chodniku przy przystanku autobusowym znajdującym się przy drodze krajowej, natomiast nieruchomość przyległa do przystanku autobusowego stanowi działkę gruntu położoną przy ulicy (...), której właścicielem jest Gmina A..

Pomiędzy naruszeniem czynności narządów ciała powódki a winą pozwanych zachodzi w okolicznościach sprawy adekwatny związek przyczynowy, o którym traktuje przepis art. 361 k.c. Chodnik, na którym poślizgnęła się i upadła powódka, był oblodzony, nie był niczym posypany. Doprowadzenie do złego stanu powierzchni, po której przemieszczają się ludzie, zwiększa każdorazowo prawdopodobieństwo upadku i powstania związanych z tym dolegliwości. Spełnione są przeto przesłanki odpowiedzialności pozwanych względem powódki za skutki wypadku. W niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności wyłączające odpowiedzialność pozwanych, w szczególności nie zostało

przez pozwanych wykazane, że szkoda powstała w innych okolicznościach niż opisane przez powódkę, ani też, by odpowiadał za nią inny podmiot.

W zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia podnieść należy, iż zgodnie z przepisem art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W przepisach obowiązującego prawa ustawodawca nie sprecyzował sposobu ustalenia wysokości zadośćuczynienia, odwołując się do sędziowskiego uznania, opartego na całokształcie okoliczności sprawy. Przeprowadzona w ten sposób analiza konkretnego przypadku ma doprowadzić do wyliczenia „odpowiedniej sumy”, to jest takiej kwoty, która odpowiada krzywdzie, ale nie jest wygórowana na tle stosunków majątkowych społeczeństwa.

Przez krzywdę należy rozumieć cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości oraz cierpienia psychiczne polegające na ujemnych doznaniach przeżywanych w związku z cierpieniami fizycznymi i następstwami, zwłaszcza trwałymi lub nieodwracalnymi, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Przy czym w pojęciu krzywdy mieszczą się nie tylko cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, ale również te, które mogą powstać w przyszłości (na tym polega całościowy charakter zadośćuczynienia). W orzecnictwie powszechnie przyjmuje się, że ocena rozmiarów krzywdy wymaga uwzględnienia nasilenia cierpień, długotrwałości choroby, rozmiaru kalectwa, trwałości następstw zdarzenia oraz konsekwencji uszczerbku na zdrowiu w dziedzinie życia osobistego i społecznego (np. wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, opubl. OSNAP 16/00, poz. 626).

Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny. Wobec tego jego wysokość nie może stanowić zapłaty sumy symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie zadośćuczynienie powinno być utrzymane w rozsądnych granicach. Wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności sprawy, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości, czy nieodwracalnego charakteru. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Od osoby odpowiedzialnej za szkodę poszkodowany winien otrzymać sumę pieniężną, o tyle w danych okolicznościach odpowiednią, by mógł za jej pomocą zatrzeć lub złagodzić poczucie krzywdy i odzyskać równowagę psychiczną. Nie ma natomiast podstaw do uwzględnienia żądania w takiej wysokości, by przyznana kwota stanowiła ponadto, ze względu na swoją wysokość, represję majątkową (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 roku, OSNCP 10/74 poz. 145).

Określając wysokość zadośćuczynienia w rozpoznawanej sprawie, Sąd wziął pod uwagę zakres cierpień fizycznych i psychicznych powódki odczuwanych w związku z obrażeniami narządów ruchu, a także, będące ich konsekwencją, ograniczenia w zakresie życia codziennego. Sąd wziął też pod uwagę fakt, iż w wyniku upadku powódka doznała uszczerbku na zdrowiu, który łącznie, przy uwzględnieniu następstw ortopedycznych, rehabilitacyjnych i z zakresu chirurgii plastycznej wynosi 13%.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, w związku z doznanymi obrażeniami powódka odczuwała dolegliwości bólowe i dyskomfort psychiczny. Cierpienia fizyczne i psychiczne związane były ze skutkami urazu, operacją, koniecznością pobytu w szpitalu, unieruchomieniem przez sześć tygodni w bucie gipsowym, poruszaniem się o kuli, długotrwałą rehabilitacją. Dolegliwości bólowe nogi u powódki utrzymują się do chwili obecnej. Ponadto nie jest możliwe całkowite usunięcie istniejących blizn na prawym podudziu, ani w drodze operacji plastycznej, ani poprzez leczenie zachowawcze.

Biorąc to wszystko pod uwagę, Sąd stanął na stanowisku, że zadośćuczynienie w kwocie 45.000 zł jest adekwatne z punktu widzenia rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy. W ocenie Sądu zadośćuczynienie w tej kwocie uwzględnia jego istotę, która polega na zapewnieniu pokrzywdzonemu satysfakcji przez dostarczenie określonej kwoty pieniężnej z przeznaczeniem na konsumpcję dóbr materialnych i duchowych. Z w/w względów powództwo z zakresie pozostałej żądanej przez powódkę kwoty zadośćuczynienia, tj. 35.000 zł, Sąd oddalił. Należy również w tym miejscu

wskazać, że rokowania odnośnie stanu zdrowia powódki, także psychicznego, są dobre. Przedmiotowe zdarzenie nie spowodowało u niej wystąpienia objawów psychopatologicznych.

O odsetkach ustawowych naliczanych od zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., uwzględniając datę doręczenia pozwanym odpisu pozwu, tj.

- w stosunku do Gminy A. od dnia 29 maja 2014 roku,

- w stosunku do Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad od dnia 11 marca 2014 roku.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Uszkodzenie ciała w rozumieniu cytowanego przepisu polega na naruszeniu integralności fizycznej człowieka, przy czym naruszenie to może dotyczyć nie tylko samej powłoki cielesnej, ale również tkanek narządów wewnętrznych. Rozstrój zdrowia natomiast wyraża się w zakłóceniu funkcjonowania poszczególnych organów, bez ich widocznego uszkodzenia.

W rozpoznawanej sprawie, na skutek przedmiotowego wypadku u poszkodowanej powódki powstała szkoda w związku z koniecznością zaspokojenia zwiększonych potrzeb w zakresie korzystania z pomocy innych osób oraz zakupu leków.

Nie ulega wątpliwości, że w okresie bezpośrednio następującym po wypadku H. D. wymagała wzmożonej pomocy i opieki innej osoby w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, ponieważ była unieruchomiona, nie była w stanie samodzielnie się poruszać i wykonywać podstawowych czynności. Sąd w ramach odszkodowania zasądził na rzecz powódki kwotę odpowiadającą kosztom opieki osób trzecich w wymiarze określonym przez biegłego rehabilitanta z zastosowaniem stawek (...). Przyjmując zatem, że powódka wymagała pomocy osób trzecich przez 12 tygodni w wymiarze 4 godzin dziennie, przez kolejne 6-8 tygodni w wymiarze 2 godzin dziennie, natomiast w sierpniu 2012 roku w wymiarze 1 godziny dziennie, a stawka pełnej odpłatności za usługi opiekuńcze w tym okresie za jedną godzinę to 9,50 zł, koszt pomocy osób trzecich wyniósł łącznie 4.949,50 zł (92 dni x 4 x 9,50 zł + 61 dni x 2 x 9,50 zł + 31 dni x 1 x 9,50 zł). W ramach odszkodowania uwzględnić należy także leki przeciwbólowe, przeciwzakrzepowe, których koszt Sąd w oparciu o opinię biegłego ortopedy ustalił na kwotę 70 zł – 80 zł miesięcznie przez 4 miesiące.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki odszkodowanie w żądanej kwocie 5.250 zł.

O odsetkach ustawowych naliczanych od zasądzonej kwoty tytułem odszkodowania Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., uwzględniając datę doręczenia pozwanym odpis pisma rozszerzającego powództwo oraz wymagalność roszczenia:

- w stosunku do Gminy A. od dnia 22 marca 2016 roku,

- w stosunku do Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad od dnia 26 marca 2016 roku.

O obowiązku zwrotu kosztów sądowych, od których powódka została zwolniona, a na które składała się opłata od pozwu oraz wynagrodzenie biegłych sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014, poz. 1025 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c. i nakazał pobrać solidarnie od Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Gminy A. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2.226,14 zł tytułem nieopłaconych wydatków oraz od Gminy A. 4.262 zł tytułem nieuiszczonej opłaty.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu Sąd orzekł w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 461 ze zm.) .